

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum humani actus gubernentur mediantibus corporibus cælestibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

rum corporum non recipiuntur in medijs orbibus. ut altarentur sicut hæc inferiora.

AD XVIII. dicendum, quod hæc inferiora gubernantur a diuina providentia per superiora corpora: non ita quod diuina providentia illis corporibus comunicetur: sed quia efficiuntur diuina providentia instrumenta: sicut ars non comunicatur martello, qui est instrumentum artis.

ARTICVLVS X.

Vtrum humani actus a diuina providentia gubernentur medijs corporibus celestibus.

20. q. 22. artic. 3. Et q. 21. art. 4. li. 2. ortho. fidei, ca. 7. a medio.

DECIMO quæritur, vtrum humani actus gubernentur a diuina providentia medijs corporibus celestibus. Et videtur quod sic. dicit enim Damasc. quod corpora celestia constituunt in nobis habitus & complexiones, & dispositiones: sed habitus & dispositiones pertinent ad intellectum & voluntatem, quæ sunt principia horum actuum. ergo humani actus medijs corporibus celestibus disponuntur a Deo.

¶ 2. Præ. Dicitur in sex principijs, quod anima coniuncta corpori complexionem corporis imitatur: sed corpora celestia imprimunt in complexionem humani corporis. ergo & in ipsam animam, & ita possunt esse causa humanorum actuum.

¶ 3. Præ. Omne illud quod agit in prius, agit in posterius: sed essentia animæ est prius quam eius potentia, scilicet voluntas & intellectus, cum ex essentia animæ orientur. Cum igitur corpora celestia imprimant in ipsam essentiam animæ rationalis, imprimunt enim in eam secundum quod est corporis actus, quod ei per essentiam suam conuenit, videtur quod corpora celestia imprimant in intellectum & voluntatem, & sic sunt principia horum actuum.

¶ 4. Præ. Instrumentum non solum agit in virtute propria, sed etiam in virtute principalis agentis: sed corpus cæli cum sit mouens motum, est instrumentum spiritualis substantiæ mouentis, & motus eius non solum est actus corporis moti: sed actus spiritus mouentis. ergo motus eius non solum agit in virtute corporis moti: sed etiam in virtute spiritus mouentis: sed sicut corpus illud celeste præeminet humano corpori, ita spiritus ille præeminet spiritui humano. ergo sicut motus ille imprimat in corpus humanum, ita imprimat in animam humanam: & ita videtur quod corpora celestia sint principia horum actuum.

¶ 5. Præ. Experimentaliter inuenitur aliquos hoïes a sua natiuitate esse dispositos ad discenda vel exercenda aliqua artificia, quidam ad hoc quod sint fabri, quidam quod sint medici, & sic de alijs: nec hoc potest reduci, sicut in cæm, in principia proximi agentis: quia quæ nati inueniuntur dispositi ad quædam, ad quæ parêtes non inclinabantur. ergo oportet quod hæc diuersitas dispositionum reducatur, sicut in cæm, in corpora celestia. nec potest dici quod huiusmodi dispositiones sint in animabus, medijs corporibus proprijs corporibus: quia ad huiusmodi inclinationes nihil operantur corporeæ qualitates, sicut operantur ad iram & gaudium, & huiusmodi animæ passionibus. ergo corpora celestia immediate, & directe in animas humanas imprimunt: & ita humani actus medijs corporibus celestibus disponuntur.

¶ 6. Præ. In humanis actibus isti videtur ceteris præeminere. regnare, regere bella. & huiusmodi: sed sicut dicit Isaac i. li. i. de Definitionibus, Deus fecit regna-

re orbem super regna, & bella. ergo multo fortius alij humani actus, medijs corporibus celestibus disponuntur.

¶ 8. Præ. Facilius est transformare partem quam totum: sed ex virtute corporum celestium quodque mouetur rota multitudo vnius provincie ad bellandum, ut Philosophi dicunt. ergo multo fortius virtute corporum celestium commouet aliquis homo particularis.

SED CONTRA est, quod dicit Dam. in 2. lib. Nostorum actuum nequaquam sunt causa. f. corpora celestia: nos enim liberi arbitrij a conditore facti sumus, domini nostrorum exultimus actuum.

¶ 2. Præ. Ad hoc etiam est, quod Aug. determinat in 5. de ciuita. Dei. & in fine super Gene. ad litteram & quod Greg. determinat in Homilia Epiphane.

RESPON. Dicendum, quod ad huiusmodi questionem veritatem oportet scire, qui dicuntur actus humani. dicuntur enim illi proprie actus humani, quoniam ipse homo est dominus: est autem homo dominus suorum actuum per voluntatem, seu per liberi arbitrium. vnde circa actus voluntatis, & liberi arbitrij ista quæstio versatur. actus enim aliqui sunt in homine non subiacentes imperio voluntatis, sicut actus nutritiui, & generatiui potentia, & huiusmodi actus eodem modo subiacent virtutibus celestibus, sicut & alij corporales actus. De actibus humanis vero prædictis fuit error multiplex, quidam enim posuerunt actus humanos ad diuinam providentiam non pertinere, nec reduci in aliquam causam nisi in providentiam nostram, & huiusmodi positionem videtur fuisse Tullius, ut dicit Augustinus 5. de Ciuitate Dei. sed istud non potest esse. voluntas enim mouens motum, ut in 3. de anima probatur, vnde oportet eius actum reducere in aliquod primum principium, quod est mouens non motum. & ideo quidem omnes actus voluntatis redeunt in corpora celestia, ponentes sensum, & intellectum in eis: non bis, & per consequens omnes virtutes animæ corporales esse, & ita adionibus corporum celestium subiecta. sed hanc positionem Philosophus destruit in 3. de anima ostendens quod intellectus est vis immaterialis, & actio eius non est corporalis: sed sicut dicitur in 1. de animalibus, quorum principiorum actiones sunt sine corpore, ipsa principia sunt sine corpore. vnde non potest esse, quod actiones intellectus, & voluntatis per se loquendo in aliqua principia materialia reducuntur. & ideo Auicenna ponit in sua Meta. quod sicut homo compositus est ex anima, & corpore, ita & corpus celeste, & sicut actiones corporis humani, & motus redeunt in corpora celestia: ita actiones animæ omnes redeuntur in aëres celestes, sicut in principia: ita quod omnis voluntas, quæ est in nobis, cauatur a voluntate animæ celestis, & istud potest esse conueniens secundum opinionem suam, quam habet de fine hominis, quem ponit esse in coniunctione animæ in materia ad animam celestem, vel ad intelligentiam. cum enim perfectio voluntatis sit finis, & bonum, quod est obiectum eius, sicut visibile est obiectum visus, oportet quod illud, quod agit in voluntatem, habeat eandem rationem finis: quia non agit efficiens, nisi secundum quod imprimit in susceptibili formam eius. Secundum autem sententiam fidei ipse Deus immediate est finis humanæ vitæ: eius. n. visione perfruente beatificatur, & ideo ipse solus imprimere potest in voluntatem nostram. Oportet autem ordinem mobilium respondere ordini mouentium: in ordine autem ad finem, quem providentia respicit, primum in nobis inuenitur.

